

Η ανάπτυξη του ρόλου του δασκάλου με την χρήση των ΤΠΕ

Ορθοδοξία / Θρησκευτική Εκπαίδευση

Κωνσταντίνος Νικολαΐδης, Εκπαιδευτικός

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2iZIUJa>]

Η εξέλιξη της τεχνολογίας και οι νέες δυνατότητες διαχείρισης των πληροφοριών υπαγόρευσαν την ανάγκη εισαγωγής της Πληροφορικής στην εκπαιδευτική διαδικασία. Με τη χρήση και αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι ΤΠΕ, οι μαθητές αποκτούν τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες που τους επιτρέπουν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις και στα δεδομένα της σύγχρονης εποχής.

Η σύγχρονη κοινωνία, που βιώνει την εποχή της τεχνολογικής «επανάστασης», απαιτεί από τον εκπαιδευτικό να είναι «ανανεωτής», να ενημερώνεται συνεχώς για τις νέες εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα τόσο σε ψυχολογικό, παιδαγωγικό και κοινωνικο-πολιτισμικό επίπεδο, όσο και σε τεχνολογικό και, κυρίως, να διαθέτει ευελιξία και ικανότητα και διάθεση προσαρμογής σε νέους ρόλους. Ο ρόλος των

δασκάλων είναι πλέον συντονιστικός και διευκολυντικός, καθώς τα σύγχρονα εκπαιδευτικά και τεχνολογικά δεδομένα τους θέλουν συνερευνητές και συνεργάτες των μαθητών τους, καθώς είναι ουσιώδεις συντελεστές της εκπαιδευτικής διαδικασίας και μπορούν να αναδείξουν το ρόλο των ΤΠΕ, ως χρήσιμων εργαλείων που απλοποιούν και ταυτόχρονα συνδράμουν στη διαδικασία της μάθησης. Συζητά, συνεργάζεται και ενημερώνει τα παιδιά για τους στόχους της διδασκαλίας, τους αναθέτει ρόλους, τους προτείνει πηγές πληροφόρησης, καθορίζει τα κριτήρια και τον τρόπο αξιολόγησης της σχολικής εργασίας, τους καθοδηγεί διακριτικά και τους βοηθά να αξιοποιήσουν όλες τις δυνατότητες που τους παρέχουν οι νέες τεχνολογίες, οι εφαρμογές των οποίων κυριαρχούν στην καθημερινή ζωή των παιδιών και έξω από το σχολείο[177].

Επειδή λοιπόν ο ρόλος του δασκάλου θεωρείται καθοριστικής σημασίας για την ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, θεωρείται απαραίτητη και η επιμόρφωσή τους πάνω σε βασικά στοιχεία χρήσης των ηλεκτρονικών υπολογιστών (εκπαιδευτική αξιοποίηση του διαδικτύου, του επεξεργαστή κειμένου, των υπολογιστικών φύλλων, του λογισμικού παρουσίασης και γενικότερα των προϊόντων εκπαιδευτικού λογισμικού), έτσι ώστε να είναι σε θέση να εφαρμόσουν και να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά και αποδοτικά, μέσα στην τάξη, όλες τις εφαρμογές των ΤΠΕ προάγοντας την ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ο δάσκαλος αισθάνεται ότι ο ρόλος του αλλάζει, καθώς αναδεικνύεται στον παράγοντα που θα διαδραματίσει τον κύριο ρόλο για την επιτυχή και

αποτελεσματική ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Έχει αποδειχθεί ότι οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, λειτουργώντας ως εργαλεία μάθησης και παροχής πληροφοριών, διευκολύνουν την επικοινωνία μεταξύ δασκάλου - μαθητών και μαθητριών - μαθήματος των Θρησκευτικών και έτσι χρησιμεύουν ως βοηθητικό μέσο επικοινωνίας. Το πρώτο που πρέπει να κάνει ο δάσκαλος της Πρωτοβάθμιας, όπως και ο θεολόγος της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, είναι να εντάξει τις νέες τεχνολογίες στις ιδιαιτερότητες του θρησκευτικού μαθήματος και να επινοήσει στρατηγικές αντιμετώπισης πιθανών προβλημάτων που μπορεί να ανακύψουν. Αντιλαμβανόμενος τις νέες τεχνολογικές απαιτήσεις και προκλήσεις, ο εκπαιδευτικός που διδάσκει το μάθημα των Θρησκευτικών με τη συνδρομή και αξιοποίηση των ΤΠΕ, θα πρέπει συνεχώς να πειραματίζεται με τη νέα τεχνολογία και να μελετά τις δραστηριότητες πριν τις παρουσιάσει και τις αναθέσει στους μαθητές του. Συνεκτιμώντας κάθε φορά το επίπεδο και το ενδιαφέρον των μαθητών του, αλλά και τη σύνθεση του μαθητικού δυναμικού της τάξης του, οφείλει να αναθέτει δραστηριότητες που θα μπορούν να δώσουν τη δυνατότητα διαφορετικών στρατηγικών για την προσέγγιση των εννοιών του μαθήματος των Θρησκευτικών[178].

Σε μια εποχή όπου η εκπαίδευση είναι μια πολυσύνθετη και πολυδιάστατη διαδικασία, ο δάσκαλος καλείται να επιτελέσει πολύπλοκο και ενδιαφέρον έργο που γίνεται ακόμη πιο ενδιαφέρον όσο αρτιότερη είναι η επιστημονική του κατάρτιση. Στο σύγχρονο Δημοτικό σχολείο, που οφείλει να υπηρετεί τις αξίες της ανθρωπιστικής παιδείας, ο δάσκαλος θα πρέπει να είναι καλός επιστήμονας και συγχρόνως ο άνθρωπος που εμπνέει τους μαθητές του και τους διδάσκει με αυτό που είναι[179]. Όταν για τη διδασκαλία του θρησκευτικού μαθήματος αξιοποιεί τις δυνατότητες των ΤΠΕ, οφείλει να συνεκτιμά ότι η τεχνολογική πρόοδος μπορεί να αποβαίνει σωτήρια για τον άνθρωπο όταν στηρίζεται στην ηθική ευθύνη του ανθρώπου, όταν λειτουργεί με ανθρώπινο πρόσωπο και για χάρη του ανθρώπου[180].

Ο διδάσκων το μάθημα των Θρησκευτικών, στο σημερινό σχολείο που προωθεί τη διερευνητική και ανακαλυπτική μάθηση, δεν μπορεί να μείνει έξω από αυτό που ονομάζουμε μάθηση και διδασκαλία στην εποχή των νέων τεχνολογιών και καλείται να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στην αποτελεσματική ένταξη των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία και πρακτική. Ο δάσκαλος καλείται ν' αξιοποιήσει με δημιουργικό τρόπο τις νέες τεχνολογίες στη διδασκαλία του θρησκευτικού μαθήματος στο Δημοτικό σχολείο, καθώς αυτές συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός πλαισίου αλληλεπιδραστικής επικοινωνίας, στην ανανέωση και στον επαναπροσδιορισμό των διδακτικών μεθόδων. Προκειμένου ν' ασκήσει το λειτούργημά του και να υπηρετήσει το ρόλο του ως δασκάλου και παιδαγωγού, δεν

μπορεί παρά να εξοικειωθεί όσο γίνεται περισσότερο με τις νέες μορφές κειμένων του Internet, τα οποία χαρακτηρίζονται πολυτροπικά. Επίσης να ασκηθεί στη χρήση εκπαιδευτικών σεναρίων, στην αξιοποίηση των λογισμικών και των «έξυπνων διαδραστικών πινάκων», καθώς πλέον γνωρίζει ότι η επεξεργασία των διδακτικών ενοτήτων του θρησκευτικού μαθήματος με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών διευκολύνουν τους μαθητές να ανακαλύπτουν και να εξάγουν συμπεράσματα για τη θρησκεία, την κοινωνία, τα ήθη και έθιμα, τον πολιτισμό και τη λατρεία[181].

Το σύγχρονο σχολείο έχει ανάγκη από το μάθημα των θρησκευτικών και από δασκάλους με στέρεες θεολογικές γνώσεις και διατεθειμένους να ανταποκριθούν στις νέες παιδαγωγικές και τεχνολογικές προκλήσεις. Δασκάλους που στοχεύουν στην ολιστική προσέγγιση της γνώσης και στην προώθηση του ψηφιακού γραμματισμού, διαφοροποιώντας τη διδασκαλία τους όποτε χρειαστεί και ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες της σχολικής τους τάξης[182]. Ο ρόλος του δασκάλου προβάλλει καθοριστικός και καταλυτικός στην προσπάθεια για τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό του μαθήματος των Θρησκευτικών. Ο δάσκαλος καλείται να ανταποκριθεί και να προσαρμοστεί στα νέα εκπαιδευτικά δεδομένα και στις απαιτήσεις του σύγχρονου σχολείου, το οποίο οφείλει πλέον να εναρμονιστεί με την ψηφιακή εποχή στην οποία κυριαρχούν τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα. Ο διδάσκων το θρησκευτικό μάθημα αφενός οφείλει να δείχνει στους μαθητές του πώς να κατακτούν τη γνώση, «να μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν» και αφετέρου αντιμετωπίζοντάς τους ως «πρόσωπα» να τους εμπνέει στην προσπάθειά τους να δημιουργήσουν οράματα, υψηλές αξίες και πρότυπα.

Η αποτελεσματική χρήση των ΤΠΕ προβάλλει ως πρόκληση για το σύγχρονο δάσκαλο, καθώς του δίνει τη δυνατότητα να υπερνικήσει την ασυνείδητη ίσως απροθυμία και τις αναστολές του όσον αφορά στην αξιοποίησή τους ως εργαλείων διδασκαλίας, ενώ ταυτόχρονα του παρέχει τη δυνατότητα να αναδείξει τη δυναμική του μαθήματος των Θρησκευτικών[183].

(συνεχίζεται)

Τ.Π.Ε = Τεχνολογίες Πληροφορίας & Επικοινωνίας

[177] Ν. Ντούσκα, « Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο σύγχρονο σχολείο», στο διαδικτυακό τόπο www.syllogosperiklis.gr/ep_bima/epistimoniko.../02_doyskas.pdf (ημερομηνία ανάκτησης: 12/09/2012).

[178] Β. Μητροπούλου, όπ. παρ., σσ. 56-66.

[179] Κ. Δεληκωσταντή, όπ. παρ., σσ. 201-210.

[180] Θέματα Χριστιανικής Ηθικής, βιβλίο μαθητή Γ΄ Γενικού Λυκείου, ΟΕΔΒ, Αθήνα 2011, σελ.143.

[181] Ι. Τσάγκα, « Ο ρόλος του θεολόγου καθηγητή/τριας στην e-learning (ηλεκτρονική μάθηση) και στο internet (διαδίκτυο) - Παιδαγωγική αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών και αναπροσαρμογή της Διδακτικής Μεθοδολογίας στο μάθημα των Θρησκευτικών», στο διαδικτυακό τόπο www.users.sch.gr/archtheo/pess/docs/RolosTheologou.doc (ημερομηνία ανάκτησης: 12/11/2012).

[182] Μ. Συργιάννη, «Βράβευση τριών διδακτικών προτάσεων από το νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Θρησκευτικών στο Θεσμό Αριστείας του Υπουργείου Παιδείας», στο συλλ. τόμο Τα Θρησκευτικά στο σύγχρονο σχολείο - ο διάλογος και η κριτική στα Θρησκευτικά Δημοτικού και Γυμνασίου, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2013, σσ. 102-105.

[183] Β. Μητροπούλου, όπ.π., σσ. 68-69.

<http://bit.ly/2jzqZSx>